

Sygn. akt VIII S 1/16

POSTANOWIENIE

Dnia 28 czerwca 2016 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VIII Wydział Gospodarczy

w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Elżbieta Kala

Sędziowie: SO Marek Tauer

SR del. Artur Fornal (sprawozdawca)

po rozpoznaniu w dniu 28 czerwca 2016 r. w Bydgoszczy

na posiedzeniu niejawnym

w sprawie z powództwa **J. L.**

przeciwko **W. S.**

o zapłatę

skargi pozwanego na naruszenie prawa strony do rozpoznania bez nieuzasadnionej zwłoki sprawy w postępowaniu przed Sądem Rejonowym w Bydgoszczy, sygn. akt VIII GC 1969/15

p o s t a n a w i a:

oddalić skargę.

Marek Tauer Elżbieta Kala Artur Fornal

Sygn. akt VIII S 1/16

UZASADNIENIE

Pozwany W. S. w toczącej się przed Sądem Rejonowym w Bydgoszczy sprawie z powództwa J. S. o zapłatę wniósł skargę na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki. Skarżący domagał się :

- stwierdzenia, że w tym postępowaniu nastąpiła jego przewlekłość,
- wydania Sądowi rozpoznającemu powyższą sprawę zalecenia rozpoznania jego wniosku o ustanowienie jako biegłego w sprawie (...) w P.,
- zwrotu kosztów postępowania.

W uzasadnieniu skarżący podniósł, że w niniejszej sprawie wyrokiem Sądu Okręgowego w Bydgoszczy z dnia 30 września 2015 r. uchylony został wyrok Sądu pierwszej instancji, a sprawę przekazano do ponownego rozpoznania. W uzasadnieniu wyroku Sądu odwoławczego Sąd ten wskazał, iż przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy przeprowadzi zaproponowany przez stronę pozwaną dowód z opinii biegłego. Po zwrocie akt sprawy Sądowi pierwszej instancji wezwano strony – w dniu 30 grudnia 2015 r. – do zajęcia stanowiska w trybie art. 278 § 1 k.p.c. w przedmiocie dopuszczenia zaproponowanego przez pozwanego dowodu z opinii biegłego, tj. (...) w P.. W dniu 12 lutego 2016 r. skarżący otrzymał od strony przeciwnej pismo z wnioskiem o powołanie innego biegłego, tj. HIT – Kody Kreskowe Sp.

j., jednak propozycja ta nie została w żaden sposób uzasadniona, co, w ocenie skarżącego, uniemożliwiłoby prawidłową ocenę mocy dowodowej takiej opinii. W dniu 6 kwietnia 2016 r. skarżący ponownie wystąpił do Sądu Rejonowego o powołanie biegłego - (...) w P.. Zwrócił przy tym uwagę, że podmiot zaproponowany jako biegły przez powoda zajmuje się m.in. nanoszeniem kodów kreskowych, nie jednak nie wiadomo na temat posiadania przez tą spółkę urządzeń do oceny prawidłowości nakich naniesień, ani też osób posiadających wiedzę i uprawnienia pozwalające na wydanie w tym zakresie specjalistycznej opinii. Natomiast ww. (...) jest instytucją posiadającą prestiż i wieloletnie doświadczenie pozwalające ocenić jakość naniesionych kodów kreskowych. Skoro do dnia 26 kwietnia 2016 r. Sąd Rejonowy nie wydał postanowienia w przedmiocie dopuszczenia dowodu z opinii biegłego zaproponowanego przez pozwanego – (...), ani też innego biegłego, to w ocenie skarżącego należy uznać, że zagwarantowane w Konstytucji prawo strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki zostało w niniejszej sprawie rażąco naruszone. Przedmiotowe postępowanie trwa zdecydowanie zbyt długo, niż jest to konieczne dla wyznaczenia biegłego, a Sąd orzekający powinien zastosować się do wskazań Sądu Okręgowego i przeprowadzić zaproponowany przez pozwanego dowód z opinii biegłego - (...) w P.. Skarżący wskazał również, że termin przedawnienia zobowiązań podatkowych wynosi 5 lat, a powódka nie wystawiła dotąd pozwanemu faktury. Z tego powodu zachodzi uzasadnione niebezpieczeństwo, że zbyt długie procedowanie w niniejszej sprawie spowoduje, że faktura VAT nie zostanie w ogóle wystawiona, pozwany zaś – w przypadku przegrania sprawy – nie będzie miał możliwości wpisania w koszty uiszczonych należności i odliczyć podatek od towarów i usług.

W piśmie z dnia 25 maja 2016 r. skarżący cofnął skargę w części dotyczącej wydania Sądowi rozpoznającemu powyższą sprawę zalecenia rozpoznania jego wniosku o ustanowienie jako biegłego w sprawie (...) w P.. Wyjaśnił, że ww. Sąd postanowieniem z dnia 9 maja 2016 r. wydał postanowienie w przedmiocie dopuszczenia takiego dowodu – zgodnie z wnioskiem pozwanego.

W odpowiedzi na skargę uczestnik - Skarb Państwa reprezentowany przez Prezesa Sądu Rejonowego w Bydgoszczy wniósł o jej oddalenie. Jego zdaniem z akt przedmiotowej sprawy nie wynika aby doszło do działań lub bezczynności Sądu skutkujących przedłużeniem postępowania ponad czas konieczny dla jej rozpoznania. Zwrócił uwagę, że Sąd Okręgowy przekazując sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji wskazał, że należy w niej przeprowadzić dowód z opinii biegłego celem ustalenia czy dzieło powódki posiadało wady dotyczące nadruku kodów kreskowych. Zgodnie z tym poleceniem Sąd Rejonowy bez kierowania sprawy na rozprawę – wobec możliwości dopuszczenia takiego dowodu na posiedzeniu niejawnym (art. 279 k.p.c.) – przystąpił do ustalania biegłego lub instytutu naukowego, który sporządziłby opinię w powyższym przedmiocie. Wyłączono przy tym z zakresu tych czynności (...) w P., którego prywatna eksperzyza już znajdowała się w aktach sprawy. Jest to jedyny podmiot zajmujący się na polskim rynku szczegółową analizą jakości kodów kreskowych. Pomimo szerokiego zakresu poszukiwania kompetentnej osoby w elektronicznych bazach danych biegłych sądowych i podmiotów zajmujących się drukiem i jakością kodów kreskowych, a także wobec odmowy sporządzenia uzupełniającej opinii przez biegłego poprzednio ustanowionego w sprawie, nie ustalono podmiotu, który mógłby taką opinię sporządzić. Wobec powyższego – zgodnie z art. 278 k.p.c. – zwrócono się do stron o zajęcie stanowiska w przedmiocie możliwości dopuszczenia dowodu z opinii ww. (...), a wobec stanowisk stron prowadzono dalsze postępowanie w celu ustalenia innego, niż kwestionowany podmiotu, który mógłby sporządzić opinię. W ocenie uczestnika szczególne zagadnienie, wymagające wyboru niezależnego eksperta, bez naruszenia prawa każdej ze stron do rzetelnego procesu (w tym obiektywnego postępowania dowodowego), w świetle obowiązku wyznaczonego przez Sąd Okręgowy, wymagało nie tylko pogłębionej analizy merytorycznej, ale i wielu dodatkowych czynności faktycznych. Uzupełniano je stosownie do stanowisk stron, poprzez dokonanie analizy list biegłych przy innych sądach, jak również przedmiotu działania wielu podmiotów gospodarczych zajmujących się drukiem kodów kreskowych, zapoznania się z metodami analizy jakości tych kodów celem dokonania oceny gotowości tych podmiotów do sporządzenia opinii.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Z akt sprawy VIII GC 1969/15 Sądu Rejonowego w Bydgoszczy (poprzednio VIII GC 836/13) wynika, że wyrokiem z dnia 30 września 2015 r. Sąd Okręgowy w Bydgoszczy uchylił wyrok Sądu pierwszej instancji wydany w tej sprawie w dniu 21 kwietnia 2015 r. i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania (sygn. akt VIII Ga 156/15).

W uzasadnieniu tego wyroku Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, iż dowód z opinii biegłego dopuszczono poprzednio w tej sprawie jedynie na okoliczności podniesione w pozwie przez powódkę. Tymczasem pozwany – już w odpowiedzi na pozew – złożył wniosek, aby w przypadku uwzględnienia wniosku dowodowego powódki rozszerzyć tezę dowodową m.in. o okoliczność ustalenia sposobu i jakości wyprodukowanych kodów kreskowych, w szczególności czy nadają się one do odczytu. Sąd Okręgowy zalecił w związku z tym, aby przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd pierwszej instancji przeprowadził zaproponowany przez stronę pozwaną dowód z opinii biegłego (zob. wyrok wraz z uzasadnieniem – k. 350, 356 – 367 akt ww.sprawy).

Ustalono ponadto, że opisaną wyżej opinię sporządził w sprawie biegły J. O., pozwany natomiast – poza ww. wnioskiem o rozszerzenie tezy dowodowej w przypadku dopuszczenia dowodu z opinii biegłego (zawartym w odpowiedzi na pozew złożonej w dniu 14 czerwca 2014 r.) – w dalszym piśmie złożonym w dniu 27 lutego 2015 r. wnosił o przeprowadzenie na wskazane wyżej okoliczności dowodu z opinii (...) w P., a niezależnie od powyższego z uzupełniającej opinii biegłego (k. 51, 242-247, 263-265 akt ww. sprawy).

Ustalono również, że ww. (...) w P. sporządził na zlecenie pozwanego w dniu 25 lutego 2013 r. ocenę jakości dostarczonych przez niego próbek kodu kreskowego, która – jako opinia prywatna – załączona została do odpowiedzi na pozew. Uzupełnienie tej opinii sporządzone na zlecenie tej strony przez ww. Instytut załączono następnie do pisma przygotowawczego pozwanego z dnia 18 stycznia 2016 r. (k. 50-53, 56 i 397-409 oraz 420-428 akt ww. sprawy).

Akta przedmiotowej sprawy zostały zwrócone Sądowi Rejonowemu w dniu 9 listopada 2015 r. Przewodniczący Wydziału Gospodarczego przydzielił sprawę sędziemu sprawozdawcy w dniu 10 listopada 2015 r., który w dniu 1 grudnia 2015 r. zarządził aby ustalić telefonicznie czy biegły J. O. jest gotowy wydać opinię uzupełniającą dotyczącą jakości kodów kreskowych na drukowanych elementach i stopnia ich czytelności dla celów handlowych – zgodnie ze wskazaniem Sądu Okręgowego. Z notatki sporządzonej jeszcze w tym samym dniu wynikało, że ww. biegły poinformował, iż nie jest osobą kompetentną do wydania opinii uzupełniającej dotyczącej jakości kodów kreskowych (k. 373, 379 – 381 akt ww. sprawy).

Zarządzeniem Przewodniczącego z dnia 29 grudnia 2015 r. (wykonanym w dniu 31 grudnia 2015 r.) wezwano pełnomocników stron do zajęcia – w trybie art. 278 § 1 k.p.c. – w terminie 14 dni stanowiska w przedmiocie dopuszczenia dowodu z opinii na okoliczność możliwości odczytania kodu kreskowego, ze zleceniem jej (...) w P., z zastrzeżeniem, iż opinię winny sporządzić personalnie inni pracownicy ww. Instytutu niż przygotowujący znajdującą się już w aktach ocenę z dnia 25 lutego 2013 r. Odpisy powyższego zobowiązania doręczono pełnomocnikowi powódki w dniu 5 stycznia 2016 r., a pełnomocnikowi pozwanego w dniu 13 stycznia 2016 r. (k. 388, 392 i 393 akt ww. sprawy).

Pełnomocnik powódki w piśmie, które złożył w dniu 18 stycznia 2016 r., oświadczył, iż nie wyraża zgody na wykonanie opinii na powyższe okoliczności przez (...) w P. i wniósł o powołanie na tą okoliczność innego biegłego (k. 395 akt sprawy). Pełnomocnik pozwanego natomiast – w piśmie, które wpłynęło do Sądu w dniu 26 stycznia 2016 r. – podtrzymał wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii ww. Instytutu z zastrzeżeniem proponowanym przez Sąd (k. 397-409 akt sprawy).

Kolejnym zarządzeniem Przewodniczącego z dnia 1 lutego 2016 r. (wykonanym tego samego dnia) wezwano pełnomocnika powódki do wskazania w terminie 10 dni danych specjalisty (instytutu) spełniających wymagania Kodeksu postępowania cywilnego w zakresie dopuszczalności sporządzenia w niniejszej sprawie opinii na okoliczność czytelności kodu kreskowego, pod rygorem dopuszczenia dowodu z opinii (...) w P.. Odpis zobowiązania doręczono pełnomocnikowi powódki w dniu 3 lutego 2016 r. (k. 431 i 435 akt ww. sprawy).

Pismem z dnia 12 lutego 2016 r. – które wpłynęło do Sądu w dniu 17 lutego 2016 r. – pełnomocnik powódki wniósł o zlecenie opracowania powyższej opinii firmie (...) Sp. j. z siedzibą w S. (k. 436 akt ww. sprawy).

Pełnomocnik pozwanego w piśmie nadanym dnia 23 lutego 2016 r. (wpływ do Sądu w dniu 29 lutego 2016 r.) podtrzymał natomiast wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii (...) w P., a także sprzeciwił się powołaniu jako biegłego podmiotu wskazanego przez powódkę. Zwrócił przy tym uwagę na to, iż spółka (...) Sp.j. zajmuje się m.in. nanoszeniem kodów kreskowych, nic natomiast nie wiadomo na temat posiadania przez nią urządzeń do oceny prawidłowości takiego nanoszenia, ani też osób, posiadających wiedzę w zakresie możliwości wydania co do tego rzetelnej oceny. Pozwany wyraził również pogląd, że (...) w P. ma w tym zakresie wieloletnie doświadczenie i cieszy się prestiżem oraz społecznym zaufaniem (k. 436, 439-441 akt ww. sprawy).

Po wpłynięciu ostatniego z wyżej opisanych pism akta sprawy przedłożono sędziemu sprawozdawcy dopiero w dniu 14 marca 2016 r. – w związku z tym, iż znajdowały się one u sędziego wizytatora (przekazane do sprawy o sygn. IX W 483-5/2016). Zgodnie z zarządzeniem Przewodniczącego z dnia 17 marca 2016 r. zwrócono się do przedsiębiorstwa (...) j. w S. o wskazanie w terminie 7 dni, czy podmiot ten zatrudnia pracowników, którzy posiadają wiedzę, uprawnienia i urządzenia pozwalające na powołanie osoby w charakterze biegłego sądowego (specjalisty), który oceniłby prawidłowość naniesionego na produkt kodu kreskowego w świetle obowiązujących przepisów prawa i specyfiki prowadzenia automatycznej identyfikacji (k. 443 akt ww. sprawy).

Na powyższe zarządzenie – wykonane w dniu 18 marca 2016 r. – obowiązany (któremu doręczono je w dniu 29 marca 2016 r.) nie udzielił odpowiedzi. W dniu 19 kwietnia 2016 r. Przewodniczący zarządził monitować o jej udzielenie – w terminie 7 dni, pod rygorem nałożenia grzywny i wezwania reprezentanta tej spółki na posiedzenie przed Sądem. Zobowiązanie tej treści doręczono spółce (...) j. w dniu 27 kwietnia 2016 r. (k. 443 – 445, 453 i 458 akt ww. sprawy).

Pismem nadanym w dniu 7 kwietnia 2016 r. (wpływ w dniu 12 kwietnia 2016 r.) pełnomocnik pozwanego po raz kolejny zażądał dopuszczenia dowodu z opinii (...) w P., wskazując, iż podmiot ten posiada bogate doświadczenie zawodowe w przedmiotowej dziedzinie i jest uznawany w tym zakresie za eksperta. Powołał się przy tym na informacje znajdujące się na stronie internetowej tego podmiotu z których wynika, iż do jego podstawowych zadań należy m.in. wdrażanie globalnego standardu komunikacji w łańcuchu dostaw ((...)). Wyraził również przekonanie, że powołanie jako biegłego osoby niekompetentnej spowoduje brak możliwości rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy co do jej istoty (k. 446-450 akt ww. sprawy).

W piśmie z dnia 29 kwietnia 2016 r. (wpływ do Sądu w dniu 5 maja 2016 r.) (...) Sp. j. poinformowała, że wiedza i umiejętności pracowników tej spółki koncentrują się przede wszystkim na technologiach informatycznych wykorzystywanych w procesach magazynowania i logistyki. Zasugerowano przy tym Sądowi zwrócenie się w sprawie przedmiotowej opinii do >

Postanowieniem z dnia 9 maja 2016 r. Sąd Rejonowy w Bydgoszczy dopuścił dowód z opinii pracowników (...) w P. na okoliczność jakości druku kodu kreskowego na produkcie stanowiącym przedmiot sporu, a także możliwości jego odczytania w procesie obrotu towarem. Zobowiązano przy tym pracowników Instytutu do sporządzenia opinii na piśmie w terminie miesiąca, w miarę możliwości przez skład personalnie odmienny od autorów (autora) informacji z dnia 25 lutego 2013 r. (k. 456 akt ww. sprawy).

Zarządzenie w przedmiocie doręczenia ww. Instytutowi odpisu tego postanowienia, a także przesłania znajdującego się w aktach sprawy materiału do badania zostało wykonane w dniu 9 maja 2016 r. (k. 456 v. i 457 akt ww. sprawy).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. Nr 179, poz. 1843 ze zm.) strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej

zwłoki, jeżeli postępowanie w tej sprawie trwa dłużej, niż to konieczne dla wyjaśnienia tych okoliczności faktycznych i prawnych, które są istotne dla rozstrzygnięcia sprawy.

W tym zakresie należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd, w celu wydania w sprawie rozstrzygnięcia co do istoty, uwzględniając charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawilności, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania (art. 2 ust. 2 ww. ustawy).

Zgodnie z uchwałą składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 28 marca 2013 r. sygn. akt III SPZP 1/13 (OSNP 2013, Nr 23-24, poz. 292) w postępowaniu ze skargi na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki ocenie pod kątem przewlekłości podlegają zarzuty skarżącego odnoszące się do przebiegu postępowania (art. 5 ust. 1 ww. ustawy).

W związku z powyższym przedmiotem oceny Sądu przełożonego nad Sądem, przed którym toczy się przedmiotowy proces, były czynności mające na celu przeprowadzenie zaproponowanego przez stronę pozwaną dowodu z opinii biegłego – zgodnie ze wskazaniem Sądu Okręgowego w Bydgoszczy zawartym w wyroku z dnia 30 września 2015 r. (k. 350 i 367 akt ww. sprawy). W myśl art. 386 § 6 k.p.c. wskazanie to było wiążące dla Sądu pierwszej instancji, któremu sprawa została przekazana.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że ustawa niekiedy ustala pewne terminy dla dokonania czynności. Przepisy kodeksu postępowania cywilnego obecnie nie przewidują jednak terminu do rozstrzygnięcia sprawy, poza ogólnym wskazaniem – wynikającym z art. 6 § 1 k.p.c. – iż Sąd powinien przeciwdziałać przewlekaniu postępowania i dążyć do tego, aby rozstrzygnięcie nastąpiło na pierwszym posiedzeniu, jeżeli jest to możliwe bez szkody dla wyjaśnienia sprawy. Co istotne ustawodawca nie przewidział takich terminów także gdy chodzi o podejmowane w toku sprawy czynności dotyczące postępowania dowodowego (art. 235 i następane k.p.c.), w tym także mające za przedmiot dowód z opinii biegłych (instytutu naukowego lub naukowo-badawczego), uregulowane w art. 278 – 291 k.p.c.

Zważyć należy, że w przedmiotowej sprawie pozwany powoływał się w swojej argumentacji na wykonaną na jego zlecenie ocenę sporządzoną w (...) w P. (zob. odpowiedź na pozew – k. 50-53, ocena z dnia 25 lutego 2013 r. wraz z uzupełnieniem - k. 56 i 420-428 akt ww. sprawy). Wnosił również w pierwszej kolejności o rozszerzenie tezy dowodowej w przypadku dopuszczenia dowodu z opinii biegłego – o co wniosła powódka, w dalszym zaś piśmie przygotowawczym o przeprowadzenie na wskazane wyżej okoliczności dowodu z opinii (...) w P., a niezależnie od powyższego z uzupełniającej opinii biegłego powołanego w sprawie (k. 51, 242-247, 263-265 akt ww. sprawy).

Nie należy zapominać, że prywatne ekspertyzy opracowane na zlecenie stron przed wszczęciem procesu, czy też w jego toku uznaje się za wyjaśnienie, z uwzględnieniem wiadomości specjalnych, ich stanowiska. Ekspertyza taka może stanowić przesłankę przemawiającą za koniecznością dopuszczenia przez sąd dowodu z opinii, przy czym słusznie zauważa się w orzecznictwie, że opinię taką co do zasady sporządzić powinien **biegły inny niż ten który sporządził opinię prywatną** (zob. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 21 sierpnia 2008 r., IV CSK 168/08, LEX nr 465997, a także wyrok tego Sądu z dnia 2 lutego 2011 r., II CSK 323/10, OSNC-ZD 2011, Nr 4, poz. 86; podobnie Sąd Apelacyjny w Lublinie w wyroku z dnia 11 lutego 2013 r., I ACa 720/12, LEX nr 1289783).

Także w nauce prawa podkreśla się, iż możliwość zlecenia przez sąd wydania opinii sądowej osobie, która uprzednio sporządziła opinię prywatną na zlecenie jednej ze stron budzi wątpliwości. Wyrażono wprawdzie pogląd, że nie jest wykluczone powierzenie prywatnemu ekspertowi wydania opinii w toku toczącego się procesu, jednak takiej praktyki nie uznaje się za godną polecenia (zob. S. Kalinowski, Biegły. Ogólne wiadomości z prawa dowodowego. Prawa i obowiązki biegłego. Biegły w postępowaniu karnym, Warszawa 1973, str. 135). Stanowisko to, choć ostrożne, poddawane jest jednak krytyce. Wskazuje się, iż chociaż sporządzenie opinii pozaprocesowej nie może przesądzać o tym, że opinia sądowa będzie tej samej treści, to jednak – skoro zlecono wcześniej komuś wykonanie za wynagrodzeniem stosownego opracowania dla określonego celu – z jednej strony zleceniodawca znajdować się może pod naturalną presją oczekiwań zlecającego, z drugiej zaś strony trudno uznać, że ekspert prywatny, opiniujący już jako biegły sądowy, będzie gotów przyznać się do wydania poprzedniej opinii wyłącznie dla udowodnienia racji strony

zlecającej mu przedstawienie stanowiska (wydania opinii fałszywej), a zatem wyda opinię identycznej treści, co opinia prywatna. Gdyby zaś wydał odmienną, również trudno byłoby dać mu wiarę, skoro w oparciu o ten sam materiał dowodowy jest w stanie wydawać odmienne opinie (zob. J. Misztal-Konecka, Znaczenie tzw. opinii prywatnych dla postępowania cywilnego, *Monitor Prawniczy* 2013, Nr 2, str. 66-67).

W kontekście niniejszej sprawy wskazać trzeba, że Sąd Okręgowy w uzasadnieniu wyroku przekazującego sprawę do ponownego rozpoznania nie zawarł wyraźnego wskazania, iż w sprawie dopuścić należy dowód z opinii (...) w P.. Sąd ten poprzestał na zaleceniu, aby przeprowadzić „zapropozowany przez stronę pozwaną dowód z opinii biegłego” (k. 367 akt ww. sprawy), zaś z akt tej sprawy wynika, iż pozwany wnioskował zarówno o uzupełnienie tezy dowodowej dla biegłego powołanego w sprawie (k. 51, 214), jak i dopuszczenie dowodu z opinii uzupełniającej tego biegłego (k. 263 v. i 264 v.), a niezależnie od powyższego z „opinii (...) w P.” (k. 264 v.). Wskazać również trzeba, że przepisy proceduralne odróżniają dowód z opinii biegłych, o którym mowa w art. 278 k.p.c., od dowodu z opinii odpowiedniego instytutu naukowo lub naukowo-badawczego, stosownie do art. 290 § 1 k.p.c. Ten ostatni dowód jest przeprowadzony na tych samych zasadach co dowód z opinii biegłych (stanowi swoistą odmianę tego dowodu), z tym jedynie zastrzeżeniem, że w opinii instytutu należy wskazać osoby, które przeprowadziły badanie i wydały opinię (art. 290 § 2 k.p.c.).

Mając na uwadze wszystkie poczynione wyżej uwagi uznać trzeba, że Przewodniczący w Sądzie przed którym toczy się przedmiotowy proces słusznie w pierwszej kolejności – po zwróceniu akt sprawy przez Sąd drugiej instancji – podjął czynności celem ustalenia, czy biegły poprzednio opiniujący w sprawie podejmie się przygotowania opinii zgodnie ze wskazaniem tego Sądu (k. 380 akt ww. sprawy). Prawidłowo także, po uzyskaniu informacji o braku takiej możliwości, zwrócił się do pełnomocników stron w celu ich wysłuchania w trybie art. 278 § 1 k.p.c. co do wyboru biegłych (k. 381, 388 akt ww. sprawy). Po uzyskaniu zaś stanowiska strony powodowej, iż nie wyraża ona zgody na wykonanie opinii przez ww. Instytut i wnosi o powołanie innego biegłego (k. 395 akt ww. sprawy) uzasadnione było następnie – w ocenie Sądu przełożonego – wezwanie pełnomocnika powoda do przedstawienia propozycji co do osoby biegłego (k. 431 akt ww. sprawy). Dalsze czynności w powyższej sprawie zdeterminowane były koniecznością ustalenia czy pracownicy podmiotu zaproponowanego jako biegły przez powódkę posiadają niezbędne w tym zakresie kompetencje (zob. k. 436, 443 i 454 akt ww. sprawy). Wskazać należy, że biegłym może być osoba fizyczna, nawet niewpisana na listę biegłych sądowych, o ile tylko ma wiedzę specjalistyczną w danej dziedzinie i jeżeli została powołana w charakterze biegłego w konkretnej sprawie (zob. uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 sierpnia 2004 r., II CK 488/03, LEX nr 589961).

Oceniając zatem prawidłowość opisanych wyżej czynności trzeba podkreślić, że ich słusznym celem było dążenie do tego, aby dowód z opinii biegłego zaproponowany przez pozwanego – którego przeprowadzenie nakazał Sąd Okręgowy – zasięgnięty został nie od tego podmiotu, który opiniował wcześniej na zlecenie tej strony. W sprawie nie dokonano jednak w tym zakresie pozytywnych ustaleń, pomimo odpowiednich zobowiązań kierowanych zarówno do strony powodowej, jak i do podmiotu wskazanego przez tą stronę jako biegły. Uznać również trzeba, że wobec braku udzielenia informacji w określonym terminie na pierwsze ze zobowiązań skierowanych do HIT-Kody Kreskowe Sp. j. prawidłowo – stosując na zasadzie analogii art. 251 k.p.c. – przy drugim zobowiązaniu określono temu podmiotowi rygor nałożenia grzywny, po uprzednim wysłuchaniu (zob. stanowisko zajęte przez Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 3 kwietnia 1974 r. II CZ 39/74, OSNCP 1975, z. 6, poz. 93).

Wskazać trzeba, że badanie przewlekłości postępowania, w tym w kontekście terminowości poszczególnych czynności procesowych, powinno być dokonane przy uwzględnieniu obiektywnych przesłanek, a nie poprzez wskazanie sztywnego okresu dla dokonania danej czynności. Taką zbędną zwłoką nie jest każdy upływ czasu, ale dopiero nadmierne odstępstwo od czasu zwykle koniecznego dla wykonania określonych czynności (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2010 r. sygn. akt WSP 13/10, LEX nr 612870). Przewlekłość postępowania zachodzi w szczególności wówczas gdy bez uzasadnienia następuje długotrwałe zaniechanie przez sąd czynności lub też podejmowanie czynności nieefektywnych bądź pozornych (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 czerwca 2011 r., III SPP 14/11, LEX nr 1095951). Taka sytuacja nie miała jednak miejsca w niniejszej sprawie.

Mając na uwadze przytoczone poglądy wskazać trzeba, że w przedmiotowej sprawie nie budzi wątpliwości terminowość opisanych wyżej czynności. Czynności te – jak to wyżej podano, celowe i uzasadnione stanem sprawy – podejmowane były w każdym przypadku, w okresie objętym zarzutem skarżącego, w czasie który nie przekraczał rozsądnej miary. Licząc bowiem od daty przydzielenia sprawy sędziemu po zwrocie akt sprawy przez Sąd Okręgowy wyniósł on niecałe trzy tygodnie (10 listopada – 1 grudnia 2015 r.), a następnie niecały miesiąc do dnia wystosowania zobowiązania dla stron w trybie art. 278 § 1 k.p.c. (2 – 29 grudnia 2015 r.), natomiast dalsze czynności podejmowane były w ciągu kilku lub kilkunastu dni od zaistnienia takiej potrzeby – uwzględniając brak możliwości ich podjęcia w czasie gdy akta sprawy znajdowały się u sędziego wizytatora (zob. k. 395, 431, 436, 443, 445, 453, 454 i 456 akt ww. sprawy).

W tym kontekście trzeba podkreślić, że strona nie może wymagać, aby jej sprawa została rozpatrzona natychmiast, gdyż jest to ze względów praktycznych niemożliwe. Sąd równocześnie rozpoznaje wiele innych spraw znajdujących się na różnych etapach postępowania. Sprawy te są rozpoznawane w pewnej kolejności i trudno wymagać by wszystkie były rozpoznawane „od razu, od ręki”. Jak słusznie zauważył Sąd Apelacyjny w Krakowie w postanowieniu z dnia 1 października 2008 r., sygn. akt II S 6/08 (KZS 2008, Nr 11, poz. 70) nie można oczekiwać rozpoznawania sprawy niezwłocznie po jej wniesieniu. Żadne społeczeństwo nie byłoby w stanie utrzymać tak dużej ilości sędziów, jaka byłaby po temu niezbędna. Niezwłoczne rozstrzygnięcie sprawy nie jest możliwe ani ze względów organizacyjnych, ani nie byłoby to rozsądne wobec konieczności zapoznania się sędziów z materiałami sprawy, czasu dla ich rozważenia i podjęcia decyzji, wreszcie - jej uzasadnienia. Chodzi o to jedynie, by czynności te zabierały odpowiednią ilość czasu, to jest odbywały się bez zbędnej zwłoki, która wskazywałaby na bezczynność sądu lub bezproduktywność jego działań.

W świetle powyższego w rozpoznawanej sprawie prawo skarżącego do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki nie zostało naruszone. Uzasadniało to oddalenie skargi jako bezzasadnej na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy z dnia z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. Nr 179, poz. 1843 ze zm.).

Marek Tauer Elżbieta Kala Artur Fornal